

YECHEZKEL SIVAK, ADV. (LL.M)
GALI ETZION, ADV. (LL.M)
10 krauze street Netanya 42401
P.O Box 2542, Netanya 42124

יחזקאל סיבק, עו"ד
גלי עזיון, עו"ד
מרחוב קראוזה 10 נתניה 42401
ת.ד. 2542, נתניה 42124

טל: 09-8656147

פקס: 09-8858752

דוא"ל: sivakadv@netvision.net.il

תאריך: יום שלישי י' כסלו, תשע"ח, 28 בנובמבר 2017

לכבוד

חברי ועדת חוקה

מכובדים,

הנדון: פניה בעניין הטלת אגרה על הגשת תובענה ייצוגית – חיסולו של הכלי החשוב של תובענות ייצוגיות. –

בהמשך לפנייתנו מיום 21/11/2017

בהמשך לפנייה קודמת שלנו טרם הדיון שהתקיים בשבוע שעבר, אנו שבים ופונים אליכם, בהמשך לדיונים שהתקיימו בנושא הטלת אגרות על תובענות ייצוגיות בבקשה, שלא תאשרו את ההצעה לתיקון תקנות בתי המשפט (אגרות), ביחס להטלת אגרות על תובענות ייצוגיות. מדובר בהצעה אשר מניסיונו בתחום התובענות הייצוגיות תסכל בוודאות את יישום החוק ומטרותיו ופוגעת ללא כל הצדקה, בתובע הפרטי הקטן

1. מבלי לגרוע מכל האמור בפנייתנו הקודמת, ומקריאתנו להתנגד לתיקון בכלל, נתייחס, בנייר זה להיבט ספציפי של תביעות נגד המדינה ורשויות. נזכיר, כי תובענות ייצוגיות שניהלנו נגד גופים של המדינה הביאו להפסקת גביה שלא כדין של עשרות מליוני ש"ח בשנה (מאות מיליוני ש"ח במצטבר) ולשינויי חקיקה משמעותיים.
2. כזכור, מטרתו של חוק תובענות ייצוגיות (כמפורט בסעיף 1 לחוק, היתה לאפשר מימוש זכות הגישה לבית המשפט, לרבות לסוגי אוכלוסייה, המתקשים לפנות לבית המשפט כיחידים; (2) אכיפת הדין והרתעה מפני הפרתו; (3) מתן סעד הולם לנפגעים מהפרת הדין; (4) ניהול יעיל, הוגן וממצה של תביעות. תובענות ייצוגיות מהוות רק כאחוז וחצי מכלל התביעות בבתי המשפט.
3. ההצעה קובעת בין היתר כי בתובענה ייצוגית נגד רשות (מדינה, רשות מקומית, תאגיד סטטוטורי ועוד הליך שהסמכות לו נתונה לביהמ"ש המחוזי ביושבו כבימ"ש לעניינים מנהליים, תחול אגרה בסך 24,000 ש"ח. מחצית מסכום זה, סך 12,000 ש"ח, אמור להשתלם כבר בפתיחת ההליך.
4. הטלת אגרות בסדר גודל עצום שכזה ובכלל בתביעות נגד המדינה ורשויות ציבוריות היא חסרת כל פרופורציה עומדת בסתירה מוחלטת לכל הרעיון של תובענות ומהווה פגיעה של ממש בזכות הגישה לערכאות. יש לזכור שבדרך כלל ביחס לרשויות אין כל מידע ביחס להיקף הסכומים, שגבתה הרשות, שלא כדין.

5. ניתן לאמר, ברמה גבוהה של וודאות, כי הסיכוי, שאדם, ששילם גם כך אגרה למשל שלא כדין, יממן מכיסו אלפי שלא לאמר עשרות אלפי ש"ח של אגרה הינה קלושה. **התוצאה - יצירת חסם בלתי סביר לתביעות איכותיות וחשובות מבחינה ציבורית נגד המדינה.**
6. כזכור, חוק תובענות ייצוגיות כבר נתן ממילא הגנות רבות לרשויות ציבוריות (בין השאר, הגבלה משמעותית בתקופת ההשבה – שנתיים לעומת 7 שנים בתביעות מול גורמים פרטיים, אפשרות לחדילה, שאז הרשות לא מחויבת להשיב שקל מהכספים שגבתה, שלא כדין ועוד).
7. **יוצא, שלא רק שהמדינה גובה, שלא כדין, עכשיו היא עוד מטילה חסמים בפני תביעה כנגדה וכשכבר תוגש תביעה, היא גם תהנה מאגרה בשיעור עצום. מצב בלתי הגיוני ובלתי סביר לחלוטין. לכל הפחות, תביעה כנגד הרשות צריכה להיות פטורה לחלוטין, ולכל היותר מחויבת באגרה מינימלית של עשרות עד מאות שקלים בלבד.**
8. זאת ועוד, כזכור, משרד המשפטים מסתמך בטענותיו כאילו קיים ריבוי של "תובענות סרק" על ריבוי ההסתלקויות בהליכים ייצוגיים. ואולם הסתלקויות אינן מלמדות על היות התובענות תובענות סרק. הוא מלמד לעיתים דווקא על חוסר איזון כוחות בין תובע, לבין נתבעים בעלי אמצעים, "חמושים" בסוללת עורכי דין. ובמקרים אחרים על מצבים של "חדילה אזרחית" שלא מוסדרים בחוק. מוטב היה, כי במקום הטלת אגרות בשיעור גבוה כזה, היה משרד המשפטים מתכבד ומשכלל את האפשרות לחדילה אזרחית, באופן שיקבע כללים למשל לאפשרות של הסתלקות מתוגמלת, במקרה שעצם הגשת התביעה הביעה לשינוי חיובי ואין טעם להמשיך בהליכים ועוד.
9. החוק לא נועד להיות "מותרות לעשירים" וגם לא עוד כלי עבור החברה האזרחית בלבד, מבלי להמעוט בחשיבותם, החוק נחקק על מנת לשמש מכשיר לאכיפה אזרחית לאזרח הקטן. קרי לתובע הפרטי. אין שום סיבה שוב להטיל עליו עומס בלתי סביר דווקא במקום, שבו המחוקק ביקש להעצים את כוחו ודווקא במקום בו, כפי שאפשר לראות שוב ושוב, הרגולטור לא רק שאינו מגן על הציבור, אלא לפעמים הוא זה, שפוגע בציבור.
10. הטלת אגרות עצומות, שכאלה, משמעה, חיסול חוק תובענות ייצוגיות ומניעת אפשרות ליישם את החוק ומטרותיו ולמנוע מהאזרח הקטן לעשות שימוש בכלי חשוב זה. אסור ליתן לזה יד.

בכבוד רב ובברכה
יחזקאל סיבק, גלי עציון – עורכי דין